

mal sigui amb el canvi de ç en -z- que es tolerava viciosament als impressors valencians. Biblgr. L. Vargas II, 89. Com explica SSiv. fou poblat de cristians des de la Conquesta, per tant no figura en els censos de moriscos del S. XVI p.p. Lapeyre. I en l'avaluació governativa de c. 1600 consta *Puçol* amb 157 veïns, cristians (*El Arch.* IV, 384a).

HOMÒNIMS i **PARÒNIMS**. Hi ha molts NLL d'importància menor o mitjana i de la forma *Puçol* o *Putxol* (veg. altres variants); advertim, però, que en aquests ens referim a les zones de parlar no apitxat, on la *j* no es confon amb *tx* —deixant de banda els nombrosos *pujol*— el nom comuníssim a tot el nostre domini lingüístic i que naturalment també abunda en el val. central, (on sóna *puçol*, noms de caràcter trivial, que ací ja no cal estudiar).

La gran majoria d'uns i altres designen llocs on hi ha aigua, o n'és cosa característica —pous, fonts, basses, barrancs aigualosos—; rarament mancà del tot aquesta condició i es tracta d'un orònim (deixant *pujol* de banda). N'hi ha un cas (2) i en la forma pron. *el pusol* (amb *s* sorda): turonet a l'E. del cementiri de Portell de Morella (xxvii, 7, alt. 1085, *JGC*); aquest ha de venir, doncs, de **PODIOLUM** —igual que *pujol*, però aquí la ç ens priva de confondre-l'hi—, amb un tractament de -Dʒ- que es dóna bastant en castellà —*bazo* **BADIUM**, *gozo*, *tropiezo*—, (cf. *DCEC* s. *bozar*) si bé no català (fora d'algun localisme, suspecte de poc genuí (*DECat.* IV, 151, n. 3); notem, però, que aquest poble es troba ja arran de la frontera lingüística (4 k.): lleu extravasació, doncs, d'un fet no català, del P. Val. ni d'enlloc.: de fet el nom es repeteix, uns 12 k. més a l'O. en el te. ja aragonès de Tronchón (Loma del *Pozuelo*, vèrtex de 1293 alt. *JGC*, full del Forcall).

Fora d'això, en tot el conjunt que exposem es dóna la característica aigualosa (però basti detallar-ho en un cas). 3) *Puçol*, pron. *pusol*, pda. extensa amb un important barranc, de llarg a llarg, que baixa d'Alfauir a Gandia, cap al trifini Palma - Ròtova - Ador - La Marxuquera, afl. esq. del riu Vernissa: l'inf. d'Alfauir ho digué sense article, igual que un dels de Palma, l'altre *el pusol*, com a nom de pda., però tot dos i també el d'Alfauir, insistiren molt en el barranc (xxxii, 182.13, 186.8, 189.14, 3º25x38º57). El nom ha de venir doncs, dels bassals d'aquest barranc. També vaig recollir *Puçol* (4), *Racó de Puçol*, pda. de Gandia (xxxiii, 21.25); no deu ser prolongament del nom anterior (hi ha uns 5 o 6 k.), sinó un cas d'homonímia d'un nom que anem a veure tan repetit. Nom d'aigua palès, així mateix (5): *Escorredor dels Poçols*, te. Sueca (xxxii, 22.21).

De la major part dels noms d'aquesta sèrie ja es comprèn que no en tinguem mencions ant. documentades, essent tants i menors. N'hi ha, però, d'un d'antic (6) *Puçol* prop de Polop, a. 1322 (*ACA reg.*

222, fº 108), que en dos docs. poc posteriors apareix com fem.: (6 bis) *Puçola*, a. 1325 (ib. *reg.* 227, f. 154, i 158), fem. provinent del plural llatí **PUTEOLA**, car si bé *puteus* és masculí en l'ús més clàssic, també es troba, en l'antiguitat *puteum* com neutre (Varró, Frontí, Ulpià; amb plural *putea*, d'on prové l'augmentatiu *poza* del castellà).

D'aquí prové (7) *La Puça* nom d'una pda., que tenim repetit com pda. de Castalla (6) (xxxv, 183.10); (9) del Palamó, i (10) de Palma de Gandia (xxxii, 183.15); i (11) *La Possa* a Riba-roja de Túria.

Anem a veure el nom molt repetit en lleus però virolades varietats. Però no creguem que hi hagi cap influència castellana en res d'això: tinguem en compte que en mossàrab, com sol passar en els llenguatges decadents, es multiplicaren les isoglosses diferenciadores, i degué haver-hi incomptables diferències fonètiques, variant de vegades a poca distància, i en forma anàrquica. Una excepció que sembla obeir a un fet estrictament castellà, com és la diftongació, se'ns presenta en *el puzuelo* (12) pda. de Simat de Valldigna (xxxii, 184.16) ¿Fins a tal punt arribaria l'anarquia fonètica d'algun parlar mossàrab?; tanmateix també això pot ser enganyós, més aviat crec que sigui **PODIUM BELLUM** (o **PUTEUM BELLUM?**), però la topografia aquí suggereix més aviat un orònim ('el puig bonic, formós'): > *pozovelo* > *pozuelo*.

Detallem-ho ara agrupant segons el detall fonètic. A) Amb ç i o conservada: el (5) i a igual però amb sonora (12) i (13) *el pozolo* pda. de Bocairent (xxxiv, 5.24).

B) Amb ç com prolongament de la -Tʒ- mossàrab. Tinc nota de 3 pdes. dites *puçol* (sempre en zona apitxada). 14) a Albocàsser, *Mas del Putxol* (xxxviii, 93.12) i altres sengles a Llutxent i a Quatretonda (15, 16). Un *Puchol* (17) habitat per 22 veïns moriscos: va a continuació de la Moreria d'Alzira, en el cens de 1609 (p. 113).

En plural *Els Putxols* a la Serra de Galceran (18) i a Xàbia (no Xàtiva, err. tip. del vol. I, 40) (xxxiii, 83.19) (19), unq. (20) a Penàguila (xxxv, 46.11) i (21) a Benassal.

Dins aqueix virolament mossàrab no ens pot sobtar aquest tractament ç de -Tʒ-, per més que és cert que el tractament mossàrab més estès fou ç de -Tʒ- en contrast amb ç de -ci- o cº. Tanmateix, tenim (22) *La Putxarra* pda. de Sallent de Xàtiva (xxxii, 49.18).

C) En fi, NLL menors valencians on -Tʒ- s'ha eliminat, com en català i no obstant presenten trets fonètics mossàrabs. Potser, doncs, hi hagué també aquest tractament com extrem d'aquest caràcter virolat, en alguna zona, o sense ser eliminat enterament, hi havia arribat a un grau dèbil com ara *d'* tan feble que fos endut dins la correntia del català. a) *El Poatxo* pda. de Museros, i *Lo Povatxo* te. Xert: amb ç i o mossàrab; b) *el Poatx* te. Càlig, amb aquella i sense aques-